

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS TARNYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1316
PAKEITIMO ĮSTATYMONR. XIV-1985 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengtų įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai

2024 m. sausio 1 d. įsigaliojus naujos redakcijos Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymui (toliau – VTĮ) ir su juo susijusiems įstatymams, valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose sudarytos komisijos įvertinti valstybės tarnautojų pareigybes. Valstybės tarnautojų pareigybės, kurios nevykdo viešojo administravimo ir neatitinka Valstybės tarnybos įstatymo 3 straipsnio 11 dalyje numatyto valstybės tarnautojo apibrėžimo, turi būti panaikintos „ištarnybintos“ nuo 2025 m. sausio 1 d.

Mūsų žiniomis pareigybių vertinimo procesas institucijose ir įstaigose vyksta skirtingai ir dažnai pareigybių vertinimas priklauso nuo įstaigos vadovybės pozicijos. Dalyje įstaigų viešojo administravimo funkcijų nevykdančios valstybės tarnautojų pareigybes siūloma griežtai panaikinti. Kitose įstaigose valstybės tarnautojo sąvokos neatitinkančioms pareigybėms papildomai priskiriamos viešojo administravimo funkcijos, kad būtų išlaikomas valstybės tarnautojo statusas ir socialinės garantijos.

Taigi valstybės tarnybos pertvarkos įgyvendinimas peržiūrint pareigybes įstaigose vyksta nenuosekliai, skirtinga apimtimi, kas bereikalingai kelia įtampą kolektyvuose ir tarp įstaigų. Esamu Valstybės tarnybos įstatymo pakeitimo įstatymo 2 straipsnio 8 dalyje įtvirtintu reguliavimu, pagal kurį „ištarnybinamos“ užimtos pareigybės, manome nepavyks pasiekti valstybės tarnybos pertvarka užsibrėžto tikslo – išgryninti valstybės tarnautojų korpusą. Taip pat yra galimai pažeidžiami valstybės tarnautojų teisėti lūkesčiai, kuomet jie pasirinkę savo profesinę veiklą valstybės tarnyboje, iš jos yra atleidžiami.

Taigi matydami nenuoseklumą, teikiame valstybės tarnautojų teisėtus lūkesčius užtikrinančius pakeitimus.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektą parengė Seimo nariai: Martynas Katelynas, Rita Tamašunienė ir Kęstutis Vilkauskas.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Nuo 2025 m. sausio 1 d. valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose turi būti panaikintos „ištarnybintos“ visos Valstybės tarnybos įstatymo 3 straipsnio 11 dalyje įtvirtintos valstybės tarnautojo sąvokos neatitinkančios valstybės tarnautojų pareigybės. Su „ištarnybintais“ valstybės tarnautojais jų sutikimu gali būti sudaromos darbo sutartys. Nenumatyta, kad „ištarnybintiems“ valstybės tarnautojams būtų užtikrinamos turėtos socialinės garantijos.

Vyriausybės įgaliota įstaiga iki 2030 m. sausio 1 d. atlieka monitoringą, kaip valstybės ar savivaldybių institucijose ar įstaigose vyko „ištarnybinimo“ procesas.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Projektu siūloma nustatyti, kad valstybės ar savivaldybių institucijose ar įstaigose sudarytoms komisijoms įvertinus valstybės tarnautojų pareigybių atitiktį valstybės tarnautojų sąvokai, nuo 2025-01-01 gali būti panaikinamos tik tos pareigybės, kurios yra laisvos (neužimtos).

Atsižvelgiant į tai, kad dalyje valstybės ar savivaldybių institucijų ar įstaigų valstybės tarnautojų pareigybių peržiūros procesas yra išibėgėjęs, siūlome numatyti, kad valstybės tarnautojo pareigybės panaikinimas galimas ir šias pareigas einančio asmens sutikimu, jei kolektyvinėje sutartyje ar kitu susitarimu buvusiam valstybės tarnautojui, su kuriuo būtų sudaroma darbo sutartis, būtų užtikrintos turėtos socialinės garantijos.

Taip pat siūlome numatyti, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota įstaiga iki 2026 m. sausio 1 d. įvertintų, kaip valstybės ar savivaldybių institucijose ar įstaigose vyko pareigybių vertinimas ir kokia apimtimi yra atliktas valstybės tarnautojų pareigybių panaikinimas ar pakeitimas į darbo sutartis.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Neigiamų teisinio reguliavimo pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymas neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymas nesusiję su įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas strateginio lygmens planavimo dokumentams neprieštarauja.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus įstatymą, nereikės priimti, keisti ar pripažinti netekusiais galios kitų įstatymų.

10. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektuose sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis nustatytų Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų. Įstatymo projekte esamos sąvokos nekeičiamos ir naujos sąvokos neapibrėžiamos.

11. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projekto nuostatos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams neprieštarauja.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus įstatymą Lietuvos Respublikos Vyriausybė turės įvertinti poreikį patikslinti poįstatyminius teisės aktus.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Priėmus įstatymo projektą, papildomų valstybės ar savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų neprireiks.

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymų projektų rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų nebuvo gauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną „Eurovoc“: „valstybės tarnautojas“, „nepriekaištinga reputacija“, „pareiginės algos koeficientas“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.
